

A **F.-i** Ítéletábra a Dr. Koppány Ügyvédi Iroda (fél címe 1, ügyintéző: dr. Koppány Tibor ügyvéd) által képviselt felperes neve(**felperes címe**) felperesnek, a alperes neve(alperes címe., ügyintéző: dr. Timár Anikó ügyész) által képviselt alperes neve(alperes címe.) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a **F.-i** Törvényszék 2014. szeptember 18. napján meghozott 2.P.22.401/2013/28. számú ítélete ellen a felperes részéről 29. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A **F.-i** Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperesnek az alperes javára perköltség fizetésére való kötelezését mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 480.000 (négy száznyolcvanezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 1991. augusztus 17. napjától volt ügyvezetője és egyben tulajdonos tagja a **F.K.** Kft.-nek. A cég másik tulajdonos tagja és önálló aláírási joggal rendelkező képviselője **M.P.** volt. A cég fejlődése a 2000-es évek elejéig töretlen volt, nagykereskedelmi tevékenysége mellett jelentős volumenűvé vált az import tevékenysége is, 2002-ig éves árbevétele 6 milliárd forint feletti volt. A társaság tevékenysége a 2003-as évben 53 milliós, a 2004-es évben 212 milliós veszteséggel zárult. 2004. évre a társaság vevőinek fizetési készsége egyre romlott, a cég vesztesége tetemesen megnőtt, a termékértékesítésből származó bevétele visszaesett. Erre tekintettel a cégvezetés elhatározta, hogy a társaságot kisebb tevékenységgel működteti tovább és a befektetett eszközök és a készletek kiárusításába kezdtek. A Kft. 2004. évi összes tartozása 1.064.117.000 forint volt, amely 2005-re 320.000 forintra csökkent, az **M.** Bank és **O.** Bank által nyújtott hiteleket pedig teljes egészében visszafizette. A gazdasági társaság a 2005. évi értékesítésekből összességében 150 millió forintos eredményt ért el, a befolyt összegnek köszönhetően a tartozások csökkentek, az eladósodottság mérséklődött. A felperes és ügyvezető társa az értékesítésekből származó bevétellel teljes egészében elszámolt. A cég követeléseinek behajtása iránti eljárások azonban nem voltak sikeresek, a társaság likviditási gondokkal küzdött, fizetéseképtelenné válása a 2004. évben megindult kedvezőtlen folyamatok hatására 2005. április-júniusában következett be.

A **G.M.** Kft. 2005. június 10-én benyújtott felszámolási kérelme alapján a **F.** Bíróság a 2006. január 12. napján kelt és 2006. március 4-én jogerőre emelkedett 7.Fpk.07-05-000781/3. számú végzésével

megállapította a **F.K.** Kft. fizetéseképtelenségét és elrendelte felszámolását. A bíróság felszámolóként az **E.** Kft.-t jelölte ki. A cég vezetői a társaság iratanyagát, valamint a pénztárban lévő pénzeszközt a felszámolónak átadták. A felszámolási eljárás a mai napig nem fejeződött be.

A felszámolóbiztos a felperes és **M.P.** ellen 2006. november 9-én feljelentést tett arra hivatkozással, hogy a felszámolási kérelem benyújtását követően a társaság vagyontárgyainak döntő részét értékesítették, a gépkocsik értékesítésére lényegesen áron alul került sor, az ingatlanok egy része az ügyvezetőkkel rokon kapcsolatban álló személyek, továbbá a tulajdonukban és irányításuk alatt álló cég részére került értékesítésre. A társaság ügyvezetői az adásvételi szerződésekkel a társaság vagyonát elvonták, ezzel a felszámolási eljárás eredményes lefolytatását lehetetlenné tették. Csatolta a hivatkozott szerződéseket, a gépkocsikra beszerzett EUROTAX értéket és az ingatlanokra vonatkozó értékbecsléseket. Hivatkozott továbbá arra, hogy az ügyvezetők nem válaszolták meg, hogy milyen lépéseket tettek a nagy összegű követelések érvényesítése érdekében, és a jelentős, minőségi gépjármű állomány mellett miért volt szükség részükre felső kategóriás gépkocsi bérletre. A felszámolási eljárás megindulását megelőző napokban és azt követően a társaság a tárgyi eszközeit mélyen áron alul értékesítette a dolgozóknak és harmadik személyek részére. Bejelentette, hogy az adós társaság több, mint 200 zsákban, illetve dobozban található iratanyaga a felszámolónál van.

A felszámoló négy polgári peres eljárást indított a megkötött szerződések érvénytelenségének megállapítása iránt. Ezek közül a **F.** Bíróság a 14.G.40.121/2007/11. számú ítéletével 2008. április 21-én a keresetet elutasította, amelyet másodfokon a **F.-i** Ítéltábla 2008. október 2-án helybenhagyott. Szintén keresetet elutasító ítélet született első fokon a **F.** Bíróság előtt a 14.G.40.051/2008. és 14.G.40.089/2006. számú ügyekben, az előbbi ítéletet a másodfokú bíróság helybenhagyta 2009. január 8-án.

A feljelentések alapján a nyomozást a Vám- és Pénzügyőrség **K.** Nyomozó Hivatal **V.** Osztálya végezte. A nyomozóhatóság az ügyben 2007. szeptember 20-án szakértőként **P.L.** igazságügyi könyv-, adó- és árszakértőt rendelte ki.

A nyomozó hatóság 2008. február 26. napján közölte a felperessel, hogy alaposan gyanúsítható a Btk. 290.§ (1) bekezdés d) pontjába ütköző és a szerint minősülő, az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes más módon elkövetett csődbüntett, valamint a Btk. 289.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a szerint minősülő, a számvitel rendjének megsértése vétség elkövetésével.

A gyanúsítással szemben a felperes panasszal élt, azt azonban a **Sz.** Ügyészség alaptalannak találta. Határozata indokolása szerint a nyomozás iratai, a beszerzett bizonyítékok – különösen a feljelentés, az okirati bizonyítékok, tanúvallomások és az igazságügyi könyvszakértői vélemény – alapján a nyomozóhatóság megalapozottan járt el.

A **Sz.** Városi Ügyészség a 2009. április 29. napján kelt vádiratban a felperest és **M.P.t**, mint társtetteseket 1 rb., a Btk. 290. § (1) bekezdésének a) és d) pontjába ütköző csődbüntettel vádolta meg. A felperes a büntetőeljárásban II. rendű vádlott volt, a vádirat szerint a bűncselekmény elkövetését a feljelentés és mellékletei, a **C.H.C.M.S** Kft. feljelentése, a **F.** Bíróságtól mint Cégbíróságtól, az adóhatóságtól, a BM Adatfeldolgozó Hivaltaltól, a **Sz.** Körzeti Földhivaltaltól, az **E.** Földhivaltaltól, a **Sz.** Rendőrkapitányságtól, a Vám- és Pénzügyőrség **K.** Nyomozó Hivatala **V.** Osztályától beszerzett iratok, a házkutatásról és lefoglalásról szóló jegyzőkönyv és bűnjeljegyzék,

P.L. igazságügyi könyvszakértői véleménye, valamint dr. **P.S., Sz.T., G.K., D.Sz.M., M.J.V.Zs., B.Á., D.I., B.Gy., G.M.Gy-né és V.A.** tanúvallomása bizonyítják.

A Sz. Városi Bíróság a 7.B.651/2009/32. számú, 2011. november 29-én hozott ítéletében a felperest bűncselekmény hiányában felmentette a terhére rótt bűncselekmény alól. Indokolása szerint a bíróság által beszerzett könyvszakértői vélemény alátámasztotta a vádlotti védekezést, miszerint maga az elkövetési magatartás, az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes módon történő vagyonsökkenés nem valósult meg a vádlottak részéről. A vagyonértékesítés célja a hitelezői igények és tartozások csökkentése volt, ez nagymértékben meg is valósult. Azt, hogy a **G.M. Kft.** hitelezői igénye nem került kielégítésre, a vádlottak szándékától függetlenül a piac diktálta helyzet eredményezte.

Megállapította, hogy a nyomozati eljárás során beszerzett igazságügyi könyvszakértői vélemény – melyen a vád alapult – olyan sommás, megalapozatlan vélemény volt, melyet a bizonyítékok közül ki kellett rekeszteni. A tárgyaláson kihallgatott szakértő számos kérdésre nem tudott választ adni, feleleteiből kiderült, hogy csak a felszámolóbiztos által kiválogatott, s részére átadott – ekképpen hiányos – iratok, vitatott más szakértői vélemények alapján válaszolta meg a kirendelő hatóság kérdéseit, és a kompetenciájába nem tartozó körben is véleményt adott. Fentiek miatt a bíróság oly mértékben megalapozatlannak, szakszerűtlennek, egy újabb szakértői véleménnyel összevethetetlennek, értékelhetetlennek találta ezen szakértői véleményt, hogy a bizonyítékok köréből kirekesztette.

A Sz. Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2012. október 16-án hozott 1.Bf.81/2012/3. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felperes leszállított keresetében az alperest 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a Ptk. 339. §-a, valamint a 349. § (3) bekezdése alapján. A keresete ténybeli alapjául az alperes kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedésére hivatkozott.

Kifejtette, hogy az alperes a nyomozási eljárást felügyelve nem észlelte, hogy már a gyanúsítására sem kerülhetett volna sor. A feljelentés alapján a terheltek hitelezők kielégítésének megghiúsításához vezető cselekményeit kellett értékelni, azonban a bűncselekmény eredménye, azaz a hitelezők kielégítésének megghiúsítása a mai napig nem állapítható meg, mert a polgári peres eljárások előkérdésnek minősülnek, a felszámolási eljárás nem fejeződött be és 2006. óta 100 millió forint nagyságrendű ingatlanvagyon vár értékesítésre.

Nem észlelte továbbá az alperes, hogy a beszerzett szakértői vélemény elfogadhatatlan, és azt a szakértő a cégre vonatkozó iratanyag csupán kis hányadának vizsgálatával készítette el, holott az ésszerű gazdálkodás követelményének a megítéléséhez valamennyi iratra szükség lett volna. Állította, hogy a védője már a nyomozás során indítványozta új szakértő kirendelését, és az alperesnek a szakértői vélemény hibáit, hiányait fel kellett volna tárni a nyomozati szakban felügyelő szervként, illetőleg vádhatóságként pótnyomozást kellett volna elrendelni.

Ezt követően az alperes vádhatóságként a súlyos hiányosságok és időelőttiség ellenére a feltárt bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelve emelt vádat, a vádemelés alapját kizárólag a szakvélemény képezte.

Mindez ártatlanul az évekig tartó, megalázó, büntetőeljárásban való kényszerű részvételét eredményezte, amelynek alapján sérült a jó hírnévhez fűződő joga, és egészségkárosodása is bekövetkezett.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Védekezése szerint a Be. egyetlen szabálya sem írja elő, hogy a megalapozott gyanú közlésekor vagy vádemeléskor a hatóság a döntését a teljes bizonyosság tudatában hozza meg. Utalt a Be. 267.§

(1) bekezdésének a) pontjában foglaltak alapján arra, hogy amennyiben a vádemelés nyilvánvalóan alaptalan lett volna, akkor az eljárást a bíróság megszüntette volna.

Kiemelte, hogy a csődbüntett elkövetésének nem feltétele a felszámolási eljárás befejezése, amit a törvény tényállási elemként rögzít, az a fizetéseképtelenség és a felszámolási eljárás megindítása. A bűncselekmény tényállása alapján szakértő igénybevétele volt szükséges, de a szakértő a jogszabályi kötelezettsége alapján nem jelezte bizonyos kérdések tekintetében kompetenciája hiányát, vagy hogy az átadott iratok nem elegendők a feladata elvégzéséhez. A kirendelő határozatban írt kérdésekre a választ megadta, véleményét megindokolta, kimutatásokkal alátámasztotta. Így kizárólag a bírósági eljárásban szembesült az alperes azzal, hogy a szakvélemény aggályos lehet. Az, hogy a tárgyalási szakban egy új igazságügyi szakértő kirendelése vált szükségessé, nem jelenti azt, hogy a vádemelés indokolatlan vagy jogellenes lett volna, hiszen a szakértői véleményben foglaltakon kívül egyéb okiratok, tanúvallomás, számlák, a **G.M. Kft.**-vel való megállapodás bizonyítékként rendelkezésre állt.

Nem vitatta, hogy a büntetőeljárás alatt állás ténye a felperes társadalmi megítélésére hátrányos, azonban hangsúlyozta, hogy a felperes által hivatkozott körülmények nem a keresettel támadott büntetőeljárással állnak szoros ok-okozati összefüggésben, hanem azzal a helyzettel, hogy cége ellehetetlenült. Az alperes a kárigény mértékét eltúlzottan tartotta.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperesnek 150.000 forint perköltség megfizetésére, valamint az állam javára – az adóhivatal külön felhívására – 900.000 forint eljárási illeték megfizetésére.

Az ítélet indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdését, valamint a 349. § (1) és (3) bekezdéseit.

Kifejtette, hogy az alperes felelősségét kirívóan súlyos jogértelmezési és jogalkalmazási tévedés, mérlegelési tevékenység esetén annak kirívó okszerűtlensége vagy megalapozatlansága, a tények kirívóan okszerűtlen értékelése, illetőleg lényeges anyagi vagy eljárási szabálysértés alapozhatja meg.

Az alperes eljárását a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) – perbeli időszakban hatályos – rendelkezései szerint vizsgálta annak figyelembe vételével, hogy az alapos gyanú fennállásának megállapítása és a vádemelés egyértelműen jogalkalmazói mérlegelést igényel és nemcsak akkor jogszerű, ha teljes bizonyosságon alapul. Hangsúlyozta, hogy a tényállás teljes feltárása és a bizonyítás a bírósági eljárásban zajlik, a bizonyítás végső soron a bíróság feladata.

A gyanúsítás és vádemelés időelőttiségére vonatkozó felperesi érvelést arra tekintettel találta megalapozatlannak, hogy a büntethetőség feltétele a felszámolási eljárás megindítása és nem annak befejezése volt. A csődbüntett esetén a törvény elsődlegesen a felszámolás bírósági eljárásának a védelmét biztosítja, azaz annak nem kell befejezettnek lennie. Megállapította továbbá, hogy a folyamatban lévő polgári perek nem képezték előkérdését a büntetőeljárásnak, a büntető törvényi tényállás alapján vizsgált elemek nem esnek egybe a szerződések érvénytelensége esetén a polgári bíróság vizsgálódási körével.

A per anyagává tett büntető eljárási iratok alapján megállapította, hogy a nyomozóhatóság által beszerzett szakvéleményből nem következett egyértelműen, hogy az hiányos, homályos és aggályos. Az iratok nem támasztották alá azt a felperesi állítást sem, hogy a felperes, illetve védője kérte a nyomozóhatóság által beszerzett szakvélemény kiegészítését, illetőleg új szakértő kirendelését. Rámutatott, hogy ebben az esetben az, hogy az alperes nem látta szükségesnek a szakvélemény kiegészítését és más szakértő kirendelését, mérlegelés kérdése volt.

Megjegyezte, hogy a felperes vagy védője a vádirat kézbesítését követő 15 napon belül sem

indítványozta a Be. 111. § (4) bekezdése alapján új szakértő kirendelését. Kizárólag a bírósági tárgyalás során derült ki az, hogy a szakértő a felszámoló által kiválogatott iratok alapján járt el, valamint, hogy az árszakértői kompetenciája nem terjed ki az ingatlanok és ingóságok árának meghatározására, műszaki és értékbecslésére. A tárgyaláson szembesült azzal a bírósággal és az alperes is, hogy a szakértő releváns kérdésekre nem tud válaszolni, ekkor azonban rögzítette a bíróság, hogy van törvényes vád, a bizonyítási eljárást annak alapján folytatja. Az irathíánnyal kapcsolatban rámutatott, hogy a bíróság által elfogadott szakértői véleményt készítő szakértő is jelezte, hogy nem szükséges a társaság megalakulásától kezdődően a bizonylatok felülvizsgálata, a mérlegbeszámolókból kiindulva az utolsó évek gazdálkodását kell, hogy kiemelten vizsgálja a könyvszakértő.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a gyanúsítás és vádemelés a jogszabályoknak megfelelően történt, az alperes eljárása nem volt felróható. A bizonyítékok okszerűtlen, kirívó mérlegelése nem állapítható meg, a feljelentés és az okirati bizonyítékok elégségesek voltak a megalapozott gyanú közléséhez, majd a szakvéleményre is tekintettel a vádemeléshez. A vádemelést nem teszi ugyanis felróhatóvá, ha a bíróság a szabad bizonyítás elve és a bizonyítékok szabad mérlegelése alapján arra a következtetésre jut, hogy a bűnösség, a vádlott terhére rótt bűncselekmény nem állapítható meg.

Kimondta, hogy a törvénynek megfelelő eljárás nem járhat a személyhez fűződő jogok megsértésével. Személyiségi jogsértést nem alapoz meg a büntetőeljárás során végzett cselekmény, a bűnüldözési kötelezettségből fakadóan indított nyomozás, majd vádemelés akkor sem, ha az utóbb alaptalannak bizonyul.

A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával az alperes keresete szerinti marasztalását és a perrel felmerülő költségei megfizetésére kötelezését kérte.

A fellebbezése indokaként visszautalt a keresete ténybeli és jogi indokaira. Kiemelte, hogy az alperes súlyos szakmai hibát vétett, amikor a teljesen hiányos és aggályos szakértői véleményt a vádirat alapjává tette, mert az arra teljesen alkalmatlan volt és abból már megállapítható volt, hogy a szakértő nem vizsgálta teljes körűen az iratokat. Tartalmazta, hogy a szakvélemény elkészítéséhez 14 zsák iratanyagot használt fel, ezzel szemben tény, hogy a felszámoló részére 180 zsák iratanyag átadására került sor. Az iratanyag egy tizedéből pedig nem lehet alapos szakértői véleményt elkészíteni. A vád alapjául a szakértői véleményen kívül semmilyen bizonyíték nem szolgált és elfogadása az alperes részéről súlyos, kártérítési felelősséget megalapozó szakmai hibának minősül. Bejelentette továbbá azt is, hogy mind a négy szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt folyamatban volt polgári peres eljárás a kereset elutasításával jogerősen befejeződött.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Álláspontja szerint annak meghatározása, hogy a szakértői vélemény elkészítéséhez mely iratokra van szükség, a szakértő kompetenciájába tartozik. Azért vont az ügyészség szakértőt az eljárásba, mert olyan szakkérdések merültek fel, amelyekre nem rendelkezett szaktudással, és az ügyészség alappal bízhatott abban, hogy a szakértő szakvéleményét teljes gondossággal készíti el. Amennyiben bármilyen iratra még szüksége lett volna a szakértőnek, azt bejelentette volna. A bírósági tárgyalási szakban kirendelt új szakértő szerint az első szakértő által felhasznált iratok alkalmasak voltak a szakértői vélemény elkészítésére.

A másodfokú perköltségének megfizetésére kéri kötelezni a felperest pernyertessége esetén.

A felperes fellebbezése a per főtárgyára vonatkozóan alaptalan, a perköltségre vonatkozóan alapos.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 349. § (1) bekezdése a közhatalmi tevékenységgel okozott károk megtérítése iránti követelések érvényesíthetőségének a kármegelőzés körében a károsulttól elvárt további feltételét tartalmazza, azonban a kártérítési felelősség egyéb elemeire ennél a jogviszonynál is a Ptk. 339. § (1) bekezdését kell alkalmazni.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a büntetőeljárásnak a nyomozati, vádemelési szakasza a tényállás megállapítása és a büntetőjogi felelősség elbírálása tekintetében egyértelműen mérlegelésen alapuló jogalkalmazói tevékenység. A kártérítési per bírósága nem vizsgálhatja, hogy egy adott bűncselekmény törvényi tényállási elemei a büntetőeljárás adott szakaszában fennálltak-e, a kártérítési perben nem kerülhet sor a korabeli rendelkezésre álló büntető eljárási adatok felülmérlegelésére.

Az ítéletábra teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy nem volt jogi akadálya annak, hogy a felperes arra alapítottnan kérje kárának megtérítését, hogy az alperes a vonatkozó anyagi vagy eljárási jogszabályokat tévesen alkalmazta, azonban az alperes részéről a bizonyítékok téves értékelése önmagában jogellenes és felróható magatartásnak csak abban az esetben minősülhet, ha az kirívóan okszerűtlen. Így önmagában az, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság a felperest felmentette, utóbb nem teszi a korábbi intézkedéseket jogellenessé.

A közhatalommal rendelkező szervezetek tevékenységének eljárási garanciái nem azt jelentik, hogy az erre feljogosított szervezetek az eljárás valamennyi szakaszában az anyagi igazságnak és az adott eljárással garantált jogoknak megfelelő döntést hoznak. A döntés alapjául szolgáló tények és bizonyítékok mérlegelése, valamint az irányadó jogszabályok értelmezése minden esetben az erre hatáskörrel rendelkező jogalkalmazónak a jogi normára vetített tényekből levont következtetésein alapul. Ezeknek a döntéseknek az eljárás alá vont személynek vagyoni, vagy nem vagyoni hátrányt okozó következménye csakis abban az esetben válik polgári jogi kárkövetelést keletkeztető tényré, ha az arra vezető passzív mulasztás, illetve aktív cselekmény a közhatalmat gyakorló személynek felróható. A felróhatóság mércéjét pedig az anyagi jogszabályok érvényesülését biztosító eljárási jogok gyakorlásának jogszabály által előírt keretei határozzák meg.

A büntetőeljárás egyes szakaszaiban az eljárás alá vont személyekre vonatkozó döntések meghozatalának lehetőségét és tartalmát az határozza meg, hogy az ártatlanság vélelmének alkotmányos elvét szem előtt tartva az eljárási szabályok a Btk.-ban foglalt bűncselekmények törvényi tényállási elemeinek milyen szintű alátámasztását követelik meg.

Az alapos gyanú fennállásának megállapításához nem szükséges bizonyosság, elegendő annak valószínűsége, hogy bűncselekmény történt. A nyomozóhatóság – a nyomozás feletti felügyeletet ellátó ügyészség a panasz elbírálása során – mérlegelési jogkörében eljárva dönt arról, hogy a valószínűsítéshez szükséges tények rendelkezésre állnak-e. Önmagában az a körülmény, hogy a gyanúsítást követően megállapításra kerül, hogy nem történt bűncselekmény és a büntetőeljárás felmentéssel végződik, nem vezethet annak megállapítására, hogy a nyomozás feletti felügyeletet ellátó ügyészség vétkes magatartást tanúsított. Ennek az elvi jellegű tételnek az a magyarázata, hogy a nyomozati munkával és nyomozás feletti felügyelettel együtt járó jogszabály-alkalmazási és értelmezési tévedések a felróhatóság körén kívül esnek. Kivételt az egyértelműen súlyos, feltűnően kirívó tévedések, mulasztások, magatartások képeznek.

Az alapos gyanú megállapítása nem volt kizárt a felperes által felhozott okokból. Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe, hogy a Btk. 290. § (1) bekezdésének a) és d) pontjában meghatározott cselekmény büntethetőségének feltétele a felszámolási eljárás megindítása és nem annak befejezése volt a (6) bekezdésben foglaltak alapján. A fizetéseképtelenség önmagában még valóban nem jelenti a hitelezői igények kielégítésének megghiúsítását, mivel az adós vagyona megfelelő fedezetül szolgálhat. A bűncselekmény eredménye a hitelezői igények kielégítésének teljes vagy részleges megghiúsítása, amelyből következik, hogy akár egyetlen hitelezői igény részbeni kielégítetlensége is befejezett bűncselekmény megállapítását eredményezi.

A folyamatban lévő polgári perek nem képezték előkérdését a büntetőeljárásnak, a büntető törvényi tényállás alapján vizsgált elemek nem esnek egybe a szerződések érvénytelensége esetén a polgári bíróság vizsgálódási körével.

Az elkövetési magatartások és az eredmény között okozati összefüggésnek kell lennie. A törvény szerkezetéből és szóhasználatából következően, ha a hitelezők kielégítése nem az adós magatartásának következtében hiúsul meg, úgy bűncselekmény elkövetésére sem kerülhet sor.

A bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek alapján bizonyítandó tények megállapításához és megítéléséhez különleges szakértelem volt szükséges, Be. 99. § (1) bekezdése szerint került sor szakértő alkalmazására a nyomozás során.

A nyomozóhatóság a kirendelt szakértő feladatává tette többek között a Kft. rendelkezésre álló könyvelési iratai alapján annak megállapítását, hogy a fizetéseképtelenség mikor következett be, a képviselők tanúsítottak-e olyan magatartást, ami az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes, a társaság vagyona hogyan alakult, milyen vagyontárgyak kerültek értékesítésre és a befolyt összegeket a társaság mire fordította. Feladata volt a szaktudása alá tartozó vagyontárgyak esetében annak megállapítása is, hogy az értékesítés megfelelt-e ezen termékek szokásos árának, illetve a tárgyi eszközök könyvelésben szerepeltetett értékcsökkenés összegének.

Részére átadta a kft. tevékenységére vonatkozó könyvelési anyagból lefoglalt iratokat.

A nyomozati eljárásban 2007. február 28. napján felvett jegyzőkönyv szerint 14 zsák irat lefoglalására került sor, a 2007. április 11-én kelt hivatalos feljegyzés szerint a felszámoló által jelzett vagyon értékesítésének dokumentációit, illetve a társaság vizsgálatához szükséges könyvelési iratait a nyomozóhatóság szelektálást követően foglalta le.

A Be. 100.§ (1) bekezdés b) pontjának és a 105.§ (2) bekezdésének együttes értelmezéséből nyilvánvaló, hogy amennyiben a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges és szakértőt kell alkalmazni, annak eldöntése, hogy a feladatának teljesítéséhez mely adatok, iratok szükségesek, a szakértő kötelezettsége. A szakértő azonban a Be.105. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére a feladatának teljesítéséhez a kirendelőtől újabb adatokat, iratokat nem kért. A feltett kérdések megválaszolásával szakvéleményét előterjesztette. Önmagában az, hogy nem került sor a kft. teljes működésével kapcsolatos 200 zsáknyi iratanyag megvizsgálására a szakértői vélemény kialakításához, nem jelenthette, hogy a szakvélemény hiányos, vagy aggályos. A Be. 104. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében a szakértő kötelezettsége lett volna a kirendelő hatóság értesítése, hogy a szakkérdés nem tartozik a szakértő szakismereteinek körébe.

Az elsőfokú bíróság helyes megállapítása szerint a felperes és a védője a nyomozás során nem indítványozta más szakértő kirendelését, így a Be. 111. § (2) bekezdése alapján a kirendelésről az ügyésznek nem kellett határoznia.

A közhatalommal felruházott szervezetek az eljárási jogaikat alkotmányos felhatalmazás alapján gyakorolják, míg a döntés megalapozottságának ellenőrzésére az adott eljárásra irányadó jogszabály által kijelölt módon nyílik lehetőség. Ezt egyrészt a határozat elleni jogorvoslati jogosultság, másrészt az eljárás egész rendszeréből következő alkotmányos garanciák biztosítják. A büntetőeljárásban ez utóbbiak egyike a vád, a védelem és az ítékezés funkciójának megosztása. A büntetőeljárás az állam büntető hatalmának jogszabály által meghatározott rendjét tartalmazza, és a törvényes vád elve nem csupán az eljárás alá vont személyek számára nyújt eljárási garanciát, hanem mindazok védelmét szolgálja, akik érdekében az állam a büntető igényét az ügyészségen, mint alkotmányos szervezeten keresztül érvényesíti.

A vádemelés időpontjában irányadó, a Magyar Köztársaság Ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény 3. § (2) bekezdés d) pontja alapján az ügyészség gyakorolja a vádemelés közhatalmi jogosítványát és a bírósági eljárásban képviseli a vádat, amely a vádemelés időpontjában hatályos Alkotmány 51. §-ában foglalt alkotmányos feladatait nem pusztán jogosult, hanem köteles ellátni. Az alkotmányos keretek között megalkotott eljárási szabályok biztosítják azokat a mérlegelési lehetőségeket is, amelyekben belül az ügyészség ennek a kötelezettségének hatékonyan eleget tud tenni, és a vádfunkció teljesítéséhez szükséges döntéseket meghozza.

Az ügyészség akkor jár el úgy, ahogyan az alkotmányos közhatalmi feladatának teljesítéséhez szükséges módon elvárható, ha a vádfunkciót az anyagi és eljárási szabályok értelmezésével a mérlegelés jogának kereteit betartva látja el. A bíróság ezért a Ptk. 349. § (1) bekezdésének alkalmazásával csupán ezeket a szempontokat értékelheti, ellenkező esetben a kárkötelelem alapját képező polgári jogviszony áttörné a különböző jogágak belső jogviszonyának alkotmányos garanciáit, mert a polgári per végső soron az alapügyben meghozott döntések alaki és anyagi jogerejének gyengítését, szélsőséges esetben feloldását eredményezhetné, illetőleg a más jogág alá rendelt jogviszonyok elbírálására felhatalmazott jogalkalmazó szervek hatáskörébe tartozó eljárási cselekményeinek az arra hatáskörrel egyáltalán nem rendelkező szervezet általi felülbírálatához vezethetne. A büntetőeljárásban pedig annak is jelentősége van, hogy az elkülönült funkciók gyakorlására felruházott személyek döntései milyen tartalommal kapcsolódnak egymáshoz.

A törvényes vád minimális tartalmi elemeit az új Be.-t módosító 2006. évi LI. törvény 1. §-a emelte jogi normává. Mindez nem azt jelenti, hogy a vádemelés törvényességének kritériumai a jogalkalmazásban korábban nem érvényesültek, mert a jogalkalmazás és az Alkotmánybíróság már a törvénymódosítás hatálybalépését megelőzően is foglalkozott ennek feltételrendszerével (14/2002. (III. 20.) AB határozat), és a törvényes vád hiánya az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére is vezethetett (régi Be. 250. § III.).

A Be. 2.§ (1) bekezdése szerint a bíróság az ítékezés során a törvényes vád alapján jár el. A (2) bekezdés értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntetőtörvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. A vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósulásának helyét és idejét és egyéb körülményeit (1/2007. BK vélemény I. fejezet 2/b) pontja.) A vád törvényessége valójában a vádirattal szemben támasztott tartalmi követelményeknek (Be.217.§ (3) bek.) a minimuma, amelynek keretében a bíróság azt vizsgálja, hogy a benyújtott vád alaki és tartalmi szempontból eljárásra alkalmas-e, s ha alkalmasnak találja, ügydöntő határozatban dönt a vádról. A vád törvényessége megnyitja a bíróság eljárásának folyamatát, majd annak keretében a bíróság az ügydöntő határozatban foglal állást a vád anyagi jogi megalapozottságának a

kérdésében. A vád törvényessége szempontjából annak ténybeli megalapozottsága – bizonyítékokkal kellően alátámasztottsága – közömbös, ez a büntetőper érdemi kérdése.

A vádemelés a bíróság előtti eljárás megindulásának előfeltétele, és a büntető ügyben eljáró bíróságnak hivatalból kellett vizsgálnia a vád törvényben meghatározott alaki és tartalmi feltételeit, különös tekintettel arra is, hogy a bíróság a vádhoz az egész eljárás tartama alatt kötve van, amelyet döntésénél köteles kimeríteni. Mindezek a funkciómegosztásból eredő hatáskörök a garanciái annak, hogy a bírósági szakban folytatott büntetőeljárás valóban az anyagi és eljárási szabályoknak megfelelő törvényes vád vizsgálatára korlátozódjon. A vádemelésnek szintén nem kell teljes bizonyosságon alapulnia, elég ahhoz az alapos gyanú, a terhelt bűnösségét ugyanis csak a bíróság állapíthatja meg.

A vádemelés az ügyész mérlegelési tevékenységének eredménye. A perbeli vádirat a bűncselekményt megvalósító magatartást és annak következményeit egyértelműen megjelölte, egyúttal megnevezte a nyomozás alatt beszerzett bizonyítási eszközöket, amelyre az alperes a nyomozás adatait értékelve a vádat alapította. A Be. alapján a büntetőeljárásban szabadon felhasználható minden olyan bizonyítási eszköz és bizonyíték, amely a tényállás megállapítására alkalmas lehet; a hatóságok ezeket egyenként és összességükben szabadon értékelik, és ezen alapuló meggyőződésük szerint bírálják el. A beszerzett okiratok, tanúvallomások bizonyító erejének értékelése ezáltal az ügyészség szabad mérlegelési jogkörébe tartozik, amelyet a büntetőjog eljárási szabályainak alkalmazására hatáskörrel egyáltalán nem rendelkező polgári bíróság a már kifejtett indokok miatt nem mérlegelhet felül, így a mérlegelés eredményeképpen levonható következtetés kártérítési kötelezettség alapját sem képezheti.

A bizonyítékok alapján megállapított tényekből levonható esetleges téves következtetések folyamatos ellenőrzése ugyanakkor a vád tartalmát és megalapozottságát vizsgáló büntető bíróság feladata. A büntető ügyben eljáró bíróság azonban a felperessel szemben emelt vád tárgyává tett tényekre is széleskörű, új szakértő kirendelését is magában foglaló bizonyítási eljárást folytatott le, majd pedig a felperest a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az új Be. 331. § (1) bekezdése értelmében bűncselekmény hiányában az ellene emelt vád alól felmentette.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság az új Be. 332. § (3) bekezdése alapján az eljárás megszüntetésére alapot adó ok észlelésekor az eljárást köteles nyomban megszüntetni. Kétségszűrő vonhatatlan tény, hogy a büntetőbíróság a felperes felmentéséig mindezt nem alkalmazta, ezzel szemben a bizonyítási eljárást a vád alapján lefolytatta, majd ítéletével a felperest a vád alól felmentette. A polgári ügyben eljáró bíróság hatásköre pedig nem terjed ki arra, hogy a vád tartalmi hibájának ténye alapján ezeknek az eljárási cselekményeknek, valamint a meghozott jogerős döntésnek a felülbírálatával az alperes felróható eljárását megállapítsa.

A kifejtett indokok alapján a szolgáltatott bizonyítékok nem támasztják alá a felperesnek azt az állítását, hogy az alperes a jogszabályok által biztosított értelmezési és mérlegelési jogkörüket túllépve, kirívóan gondatlanul járt el, ezért a felperest nem illeti meg a jogosultság az alperessel szemben a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdései, valamint 339. § (1) bekezdése értelmében kártérítés követelésére. A kártérítési felelősség általános feltételei tehát nem teljesültek, ami pedig kizárja az alperes kárfelelősségének megállapítását.

A felperes fellebbezése az alperes javára megítélt perköltség megfizetésére vonatkozóan alapos. A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet ugyanis csak az ügyvéd, illetve a jogtanácsos eljárása esetén alkalmazható. Az alperest viszont ügyész képviselte, aki eljárásával kapcsolatban munkadíjra nem tarthat igényt, költség megtérítése iránti igénye pedig nem volt. Erre figyelemmel a felperest perköltség fizetésére kötelező rendelkezést mellőzni kellett.

A **F.-i** Ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkezéseit a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező rész szerint megváltoztatta.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 239. §-a szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján köteles a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján megállapított 480.000 forint fellebbezési illeték megtérítésére. Az alperes a már kifejtettek szerint a képviselétével járó munkadíjra nem tarthatott igényt.

Budapest, 2015. július 3.

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k.
a tanács elnöke

Dr. Pusztai Anita s.k.
előadó bíró

Dr. Csóka István s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: